

Ebben az évben az 1848-as forradalom és szabadságharcra emlékezve a romák részvételét mutatja be az 1848-os események során.

Az 1848-as eseményekhez kapcsolódóan a VIII. Romani Film Fest –, a Nemzetközi Cigány Filmfesztivál dokumentumfilmmel és kerekasztal-beszélgetéssel hívja fel a figyelmet arra, hogy a magyarországi romák magyarsága a múltban sem volt vitatható. A fesztivál sok izgalmas filmmel várja az érdeklődőket, és hagyományainkhoz híven, közön-ségtalálkozókat is rendezünk.

Az előző évek szervezési tapasztalatai arra mutattak rá, hogy mennyire fontos a cigány kultúra bemutatása mellett, az, hogy minden korosztály realisabb képet kapjon a hazai cigányságról a médiabeli híradásokkal ellentétben. Éppen ezért ebben az évben is gyerek blokkot és kvízzjátékot szervezünk általános iskolás diákoknak.

MEGNYITÓ Art+Cinema – Nagyterem

2018. MÁJUS 24. CSÜTÖRTÖK 18:00

A fesztivál megnyitását flashmobbal kezdjük, a Szilvási Gypsy Band és a Romano Glaszo közös akciójával. Lakatos Klára grafikusművész kiállítását Balogh Tibor festőművész méltatja.

A fesztivált Langerné Victor Katalin, az EMMI helyettes államtitkára nyitja meg.

Fellépő művészek: A 100 Tagú Cigányzenekar kamara-zenekara, Dráfi Kálmán zongoraművész, Suki András zongoraművész, Romano Glaszo, Szilvási Gypsy Band, C-ESZ- FISZ –Á

Műsorvezető: Daróczi Tímea

20.00 - HISTORIA ROMANI 4. rész

történelmi oktatósorozat, 4. rész (2005) 30 perc
rendező: Gábor Péter

forgatókönyvíró: Bársony János-Daróczi Ágnes

A történelmi oktatófilm-sorozat 4. részében az 1848-as Forradalom és Szabadságharc roma résztvevőinek állít emléket.

Art+Cinema – Nagyterem 2018. MÁJUS 25. PÉNTEK

Vetítés gyerekeknek (60 perc) Kvízzjáték a vetítés után

10:00 CIGÁNYMESÉK - MAGYAR RAJZ-FILMEK

Cigányasszony meg az ördög (2014) 8 perc
rendező: Horváth Mária

Doja, a cigány tündér (2015) 7 perc

Rendező: Horváth Mária

Káló a cigánylegény (2015) 7 perc

rendező: Horváth Mária

A Tűzpiros kígyócska (2017) 8 perc

rendező: Balajthy László

Hogyan lett az ember (2017) 8 perc

rendező: Horváth Mária

A Nap és Hold története (2017) 8 perc

rendező: Szoboszlai Eszter

14:30 MISSZIÓ (Roma Szakkollégiumok Hálózata)

magyar dokumentumfilm, 50 perc

rendező: Szekeres Csaba

A Keresztény Roma Szakkollégiumok Hálózatát a magyarországi történelmi egyházak hozták létre 2011-ben. A szakkollégiumok célja, hogy „...olyan roma identitásokat megőrző, keresztény értelmiségieket neveljenek, akik sokoldalúan képzettek, szakmai munkájukban magas szintre törekednek, nyitottak a fejlődésre, elkötelezettek egyházi közösségük képviselőitére”.

16:00 O GRAST HAJ AME - A lovak velünk maradnak, ugye?

magyar dokumentumfilm (2014) 52 perc

rendező: Berec Zsolt Miklós

Szarvas cigány nemzetiségű lakosságának évtizedekre visszanyúló kapcsolata van a lóval, vagy ahogy ők mondják a grasztal. Ragaszkodnak hozzá, mint haszonállathoz, mint presztízsszimbólumhoz, mint az egymás között létrejövő kereskedelem alapjához, mint családtaghoz.

17:00 - HANGJEGYESEK

magyar dokumentumfilm (2014) 52 perc

rendező: Oláh Kata, Csukás Sándor

Magyarország hallatán még ma is a paprika, gulyás és a cigányzene hazájára gondol egy külföldi. A paprika és a gulyás megmaradt, de a cigányzene vagy inkább a cigány muzsikások nevével fémjelzett magyar népzene kihálófélben van. Az együttesek állami támogatása erősen lecsökkent, az élőzene pedig lassacskán elmarad az éttermekből, szállodák-ból. Pedig a rendszerváltás előtt több ezer muzsikos volt, csak a fővárosban. Filmünk hazánk egyik leghíresebb zenész családjából származó primás, Berki Sándor életén keresztül mutatja a cigányzene és a képzett cigány zenészek jelenét, múltját és igen kérdéses jövőjét.

18.00 - BRAZILOK

magyar vígjáték (2016) 95 perc

rendező: Rohonyi Gábor, M. Kiss Csaba

Mindenki focizik. Az egész falu a bajnokság lázában ég: a csapatok felkészülnek és győzni akarnak. Az esélyes persze a helyi önkormányzat nagyvadjaiból álló társaság, élükön a polgármesterrel (Fekete Ernő), aki nem tud hibázni, és helyettesével (Schmied Zoltán), aki meg nem szeret. De valami megzavarja az eddigi harmóniát: a falu legszegényebbjéi, a helyi cigánytelepen csellengő kamaszok, élükön a börtönből frissen szabadult, aranylábú rosszfúval (Nagy Dániel Viktor), mellettük a dekázásban élen járó helyi pappal (Bánki Gergő) életükben először szintén neveznek. És nyerni akarnak. És mert a faluból elszármazott, titokzatos milliomos éppen ebben az évben dönt úgy, hogy szülőhelye legjobb focistáit kiutaztatja magához Brazíliába, hirtelen megemelkednek a tétek és felkavarodnak a falu addig nyugodt hétköznapijai. De kell még néhány nagy szerelem, még nagyobb tömegverekedés, váratlan házkutatás, rejtélyes rablóbanda, kigyulladó vasutas és merdzsón érkező cigányvajda, hogy

kiderüljön, ki és hova utazik végül... És akkor talán még Gáspár Laci is megérkezik.

19:30 - APPASSIONATO, ESPRESSIVO, BRILLANTE - Balázs János zongoraművész

Portréfilm, 62 perc

Rendező: Bakonyi Viktor

Portréfilm Balázs János zongoraművészről, melyben megszólal Vásáry Tamás zongoraművész, Devich János zeneakadémiai tanár, Dubrovay László zeneszerző, Lajkó Félix zenész és Freund Tamás agykutató is.

20:50 - DJANGO

magyarul beszélő, francia filmdráma (2017) 117 perc

rendező: Etienne Comar

Django Reinhardt a világ legvirtuózabb jazzgitárosa. Az életrajzi ihletettséggű mozifilm a második világháború alatt mutatja meg az egyedülálló zenész életét és menekülését a náci megszállás alatt álló Párizsból.

Art+Cinema –Kiállítótér

16:00 KEREKASZTAL BESZÉLGETÉS

A romák szerepe az 1848-as forradalom és szabadságharcban
Meghívott vendégek: Gerő András, a Habsburg Történelmi Intézet igazgatója, dr. Bársony János kisebbségkutató, Suki András zongoraművész, cigányzene kutató

Art+Cinema – Kisterem

2018. MÁJUS 26. SZOMBAT

10:00-14:00 - Értékvezérelt hősök és alkotások Workshop 2x2 órában

A workshop elsősorban nőknek szól.

5 perces filmek:

Mihaela Dragan: (ó a n)ő beszél - Del Duma

Alina Serban: Felelősségem tudatában kijelentem - I declare at my own risk

Dijana Pavlovic: Beszélj életem - Vitamia, Parla

rendező : Balogh Rodrigó, Illés Márton

A Független Színház Magyarország 2017 júliusában a budapesti Stúdió K Színházban megrendezte a "Roma hősök" - I. Nemzetközi Roma Storytelling Fesztivált. A Fesztiválon két román alkotó, Alina Serban: Felelősségem tudatában kijelentem és Mihaela Dragan: (ó a n)ő beszél, egy olasz, Dijana Pavlovic: Beszélj életem, valamint egy brit, Richard R. O'Neill: A legnehezebb szó c. alkotásait ismerhette meg a közönség. Az alkotók Magyarországi tartózkodása ideje alatt az előadások fókuszjelenetei és az alkotók életút-interjúinak stúdiós körülmények között történt felvételeiből készül egy összeállítás.

A workshop felépítése:

Az első két órában a résztvevők a négy alkotás, illetve hős megismerésével, elemzésével, megvitatásával foglalkoznak. A második két órában – a csoport előzetesen feltérképezett készségeihez alkalmazkodva – kreatív eszközökkel (például színházi jelenet, képzőművészeti alkotás, írás) dolgozzák fel az általuk hozott hősöket, amely munkákat közösen is

elemzik, illetve amennyiben komplexebb ötlet született, vagy olyan vázlat, ami érdemes a továbbgondolásra, akkor átbeszéljük, hogy annak tovább fejlesztéséhez mire van szükség. A foglalkozás végén a résztvevők rögzítik, hogy az általunk, illetve általuk hozott hősök példáiból mi az, ami számukra mintát jelent és mi az, amit ebből hasznosítani kívánnak további életük során

Art+Cinema – Nagyterem

10:00 - KÖZÖSEN A JÖVŐÉRT

színes, magyarul beszélő, magyar dokumentumfilm-sorozat, 3x52 perc

rendező: Dobronay László

A magyarországi roma kisebbséget bemutató film célja, hogy mindenki megértse kultúrájukat, gondolkodásmódjukat, mindennapi életüket, nehézségeiket. A magyar többségnek néha nagyon nehéznek tűnik, hogy a romákkal együtt kell élni – és a romáknak is el kell fogadni, hogy Magyarországon, a magyar nép közösségében élnek. Milyen erőfeszítéseket tesz a kormány és a roma vezetés, ezeknek a kérdéseknek a megoldására? A kamera objektívjén keresztül láthatjuk az 500-700 ezer fős, hazánkban a legnagyobb kisebbséget alkotó romák helyzetét. A hétköznapi és nem hétköznapi roma embereket, terveiket, tetteiket.

13:00 - CSANDRA SZEKERE

magyar játékfilm (2017) 90 perc

rendező: Vitézy László

Naftali (Adorjáni Bálint), a tanult, fiatal cigányember a telepieket tanítja. Nyáron ráérő idejében sok időt tölt a telepen, ahol szerelmi kalandba bonyolódik, pedig otthon szép felesége és gyerek is várja. Egy halotti tor után a régi szokásokról beszélgetnek, amikor felmerül a tégláégetés lehetősége. Naftali építkezni akar, ezért összefogja a cigányokat, és elindul a munka. A nyereséges kezdeményezésre hamar ráül a veszteséges tsz, és a párttitkár megkaparintja a cigányok egyetlen megélhetését. Vitézy László filmje Lakatos Menyhért önéletrajzi ihletésű művei alapján készült, megtörtént eseményeket dolgoz fel a cigányság legszegényebb rétegének mindennapjaiból.

15:00 - RICHARD O'NEILL: A LEGNEHEZEBB SZÓ - HARDEST WORD

színházi film, 20 perc

rendező: Balogh Rodrigó

A Független Színház filmje a Skóciában élő utazó cigányok („travellerek”) közösségéhez tartozó Jess Smith író, költő és storyteller állampolgári aktivitásáról szól. A drámai hős nem kisebb feladatra vállalkozott, mint hogy bocsánatkérést követeljen a skót travellerek évszázados sérelmeiért az ország miniszterelnökétől. A monodrámá bemutatja Jess Smith törekvéségét és sziklaszilárd jellemét. Az asszony vallomásából megtudhatjuk, milyen kihívásokkal kell akár szűk családja, akár a széles társadalom és a hatalom részéről szembesülnie annak, aki eltántoríthatatlanul harcol a céljaiért. Hitvallása szerint néha az állampolgári engedelmesség marad az egyetlen eszközünk ahhoz, hogy érvényt szerezzünk a méltóságunknak.

A vetítés után közönségtalálkozó az alkotókkal: az íróval, Richard O'Neill-lel és a rendezővel Balogh Rodrigóval.

16:30 - MÉRGES BUDDHA

színes, feliratos oszták-német dokumentumfilm (2016) 98 perc
Egy kis kelet-magyarországi faluban, Sajókazán alapította meg Orsós János roma származású tanár a buddhista Dr. Ámbédkar gimnáziumot, hogy a hátrányos helyzetű roma fiatalok számára perspektívát nyújtson. A Mérges Buddha a romák társadalomból való kizárását dokumentálja, és azt a kísérletet, hogy hogyan lehetne változtatni ezen a képzés és a spiritualitás segítségével. Az alapító és az iskolaigazgató, Dardák Tibor szeretnének egy maguk választotta élet felé vezetni a fiatalokat, s megerősíteni őket a társadalom ellenséges reakcióival szemben.

18.30 - ROMAZSARUK

magyar dokumentumfilm (2010) 59 perc
rendező: Oláh Kata, Csukás Sándor
A dokumentumfilm három, különböző életszakaszban lévő roma ember életét vizsgálja fel, akiknek különböző céljai vannak. Egyvalami azonban közös bennük: mindhárman olyan álmot álmodtak maguknak, amelyet kevés roma tud megvalósítani: ki akarnak törni, amihez a rendőri pálya jelenti az utat. Sanyi, a főváros 8. kerületében szolgálatot teljesítő, aktív rendőr szeretne hazakerülni Mátészalkára, a szülei közelébe. Mihály, a nyugalmazott vidéki rendőr szeretné hasznosítani mindazt, amit megtanult, és szeretne újra egyenruhában szolgálni. Bea, aki évek óta rendőrségi ösztöndíjas, szeretné, ha felvennék a szegedi rendészeti iskolába, hogy rendőr lehessen. A Romazsaruk által bepillanthatunk a rendőrök mindennapi munkájába is, elgondolkozhatunk azon, jó-e és kell-e roma a rendőrség tagjai közé. Megismerkedhetünk a hírhedt "nyolckerrel" is, a budapesti rendőrök közül a romaságát egyedülként felvállaló járőr szemszögéből.

DOKUMENTUMFILM BLOKK:

19:30 - PALÁNTÁK

magyar dokumentumfilm (2017) 35 perc
rendező: Kőszegi Edit
Egy Borsod megyei kisfaluban egy testvérpár hosszú évek óta fáradozik, hogy saját példájukat követve minél több roma fiatal számára teremthesse meg a továbbtanulás lehetőségét. A legújabb projektjük már egész Észak-Magyarországot hálózza be. Saját példájukból kiindulva roma mentor programot szerveztek. A projekt alapvető célja, hogy a gyerekek önértékelése és jövőképe kialakulhasson, egy olyan közös tanulási folyamat eredményeként, melyet a kívülről érkező, sikeres roma mentor személyes példája és tapasztalata motivál. A programban résztvevő mentorok a roma kultúra neves képviselői: Csányi Dávid színművész, Farkas Zsolt drámapedagógus, Khamoro Táncegyüttes alapítója és vezetője, Lakatos György drámapedagógus, Romano Glaszo együttes alapítója és vezetője, Kállai Henrik festőművész, Kállai András képzőművész, Balogh Máté operatőr, Lakatos Klára grafikus, festő és illusztrátor. Bogdán János Amigó festőművész, Kunhegyesi Ferenc festőművész, Horváth Kristóf színművész.

20:10 MELINDA, A BOKSZOLÓ SZOCIÁLIS MUNKÁS NŐ

portréfilm (2017) 12 perc
A filmet készítette: Baranyi Marcsi szerkesztő-riporter és Galyas Gyula operatőr-vágó

Pécsiné Lázár Melinda nemcsak a ringben ütötte ki ellenfeleit, hanem az életben is padlóra küldte a legnehezebb kihívást, a veleszületett szegénységet. A mára már diplomás szociális munkás és díjnyertes bokszoló-edző, nehézsorsú és rossz útra tévedt gyerekeknek segít. A karrier mellett még feleség és két gyermek anyukája is.

20:30 - RÉKA, A 21. SZÁZADI ROMA NŐ

portréfilm (2017) 15 perc
A filmet készítette: Baranyi Marcsi szerkesztő-riporter és Galyas Gyula operatőr-vágó
Makula Réka közösségépítő, a kezdeti iskolai nehézségek ellenére mégis megszerette a tanulást és azóta is folyamatosan képzzi magát. A XXI. századi Roma Nők Egyesület megálmodója és számos roma és nem roma lány, nő, asszony példaképe. Nem felejtette el honnan jött, a városi életéből ma is tudja a cigánytelepre visszavezető utat és viszi magával a kultúrát, a színházat, az összegyűjtött adományokat, de legfőképp a kitörés lehetőségét. A roma női példaképekről készült portrét a Tom Lantos Intézet megbízásából készült 2017-ben.

21:00 - LAJKÓ - CIGÁNY AZ ŰRBEN

magyar játékfilm (2016) 90 perc
rendező: Lengyel Balázs
A film egy fekete komédia, amelyből kiderül, hogy az első élőlény az űrben nem egy Lajka nevű kutya volt, hanem egy Lajkó nevű magyar permetezőpilóta. A történet szerint 1957 elején a Szovjetunió úgy dönt, baráti országai közül Magyarországnak ad esélyt, hogy kiválassza a földkerekség első kozmonautáját, aki majd az első ember lehet az űrben. A legmegfelelőbb jelöltnek az utazásra Serbán Lajos, Lajkó ígérkezik, aki permetezőpilótaként már gyermekkor óta betegesen vonzódik a csillagokhoz és az űrhöz. Mikor azonban Lajkót kiválasztják az űrutazásra, még nem is sejti, hogy álmai nem véletlenül válnak épp most valóra.

Art + Cinema – Nagyterem 2018. MÁJUS 27. VASÁRNAP

14.30 LEVÉL ISTENHEZ

magyar kisjátékfilm, 29 perc, 2014
rendező: Topolánszky Tamás
Az apa feleségével és két fiával a mindennapi betevő falatért küzd egy tanyán, a szárazság ellen. Ám hiába imádkozik, az Úr nem ad esőt. Egy nap, amikor hangosan kéri Istenétől a soha nem látott, nagy esőt, az ég csatornáit megerednek. De nem afféle csöndes, lágy eső esik, hanem hatalmas zivatar kerekedik jégesővel, amely elveri a fólíasátrat. Az írástudatlan apa kisfiát kéri meg, hogy írjon egy levelet az Istennek, amiben a segítségét kéri. A levelet a postások bontják fel...

15:00 - 371 CSILLAG

magyar dokumentumfilm (2016) 60 perc
rendező: Dömötör Péter
2016-ban a Roma Ifjúság és Bátorság napján a Nemzeti Színházban megtartott Holokauszt megemlékezés teljes anyagát dolgozza fel a film.

16:00 - BROKEN SILENCE

angol dokumentumfilm (2017) 85 perc
rendező: Bob Entrop
A második világháború idején a náci a becslések szerint 1,5 millió romát irtottak ki a koncentrációs táborokban Kelet-Európában. Túlélők emlékeznek

18.00 - KÖZÖNSÉGTALÁLKOZÓ

Kerekasztal-beszélgetés a filmekhez kötődően
Vendégek: Orhan Galjus, Joka Daróczi János, Setét Jenő
A beszélgetést vezeti: Daróczi Ágnes

18.00 - A VIRTUÓZ

magyar dokumentumfilm (2016) 52 perc
rendező: Kékesi Attila
A film Cziffra György zongoraművész fordulatokkal teli életét és karrierjét mutatja be, aki az angyalföldi nyomornegyed csodagyerekéből és a füstös pesti lokálok bázongoristájából, Párizsban a század egyik leghíresebb zongoravirtuózává vált. Megszólalók: Cziffra György; Soleika Cziffra; Ifj. Cziffra György; Isabelle Cziffra; Balázs János; Mocsári Károly; Andrásy László; Vásáry Tamás; Szakcsi Lakatos Béla; Dr. Ferenczy Miklós.

19.00 - ROMAZURI

magyarul beszélő, francia-belga vígjáték, (2017) 92 perc
rendező: Philippe de Chauveron
Vajon te hogy reagálnál, ha egy kilenctagú roma család a szomszédodba költözne? És ha a kertedbe? Majd a napalidba? A Romazouri (Á Bras ouverts) című francia vígjátékban ez történik ugyanis a felesége szoknyája mögött élő, mérsékelttel sikeres, szabad szellemű íróval, Jean Etienne Fougerole-lal (Christian Clavier), akinek új könyve, a Tárt karokkal aktuális témát boncolgat: nyújts segítséget a rászorulóknak! Egy tévévita során egy harcias újságíró felszólítja Fougerole-t, hogy a nagy szavak helyett mutasson példát! A műsoron fellelkesülve másnap reggel egy kilenctagú roma család jelenik meg Fougerole villája előtt, akiket a jómódú család ezek után kénytelen mosolyogva, tárt karokkal vendégül látni. A vendégeskedés lassan együttéléssé nyúlik, megannyi mulattató helyzetet szül, és olyan változásokat hoz az elit franciák életébe, melyeket legvadabb álmaikban sem gondoltak volna...

A programot támogatja a Wesley Nyomda

Nem engedünk a 48'-ból

2018
MÁJUS
24 - 27.

HELYSZÍN:

ART + CINEMA

MEGNYITÓ:
MÁJUS 24.
18:00

ART + CINEMA

VII. ERZSÉBET KRT. 39.

A
BELÉPÉS
DÍJTALAN!